

St. prp. nr. 115

(1981–82)

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift og endringer i bevilgningsreglementet.

*Tilråding fra Finansdepartementet av 30. april 1982,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 INNLEDNING

Finansdepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag om å endre rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift. Dette er behandlet i kapitlene 2–6. I kapittel 7 foreslås at den nåværende adgang til å benytte overslagsbevilgninger i statsbudsjettet oppheves.

2 OM RENTE- OG AVSKRIVNINGSSYSTEMET FOR STATENS FORRETNINGS-DRIFT

I 1931 vedtok Stortinget å innføre kapitalregnskap for statens forretningsdrift. Grunnlaget for vedtaket var stortingsproposisjonene nr. 67 (1930) og nr. 23 (1931). Det ble vedtatt å legge til grunn 5 pst. rentebelastning av statens kapital i samtlige bedrifter og lineær avskrivning basert på kapitalgjenstandenes anskaffelsespriser. De nærmere retningslinjer og oppsett av kapitalregnskapet ble forelagt Stortinget i 1932. Hovedinnholdet i vedtakene i 1931 og 1932 er siden blitt stående.

2.1 Avskrivninger

I vanlig næringsvirksomhet vil nedlagt kapital bli avskrevet som følge av slit og elde. Avskrivningene — verdiforringelsen — vil dermed fremgå av bedriftenes budsjett og regnskap. Det var bred enighet om at tilsvarende skulle gjelde også for nedlagt kapital i statens forretningsdrift slik at det faktiske kapitalforbruket skulle fremgå av regnskapene.

Det har imidlertid vært vanskelig å gjennomføre i praksis et avskrivningssystem som fullt ut tar hensyn til den faktiske verdiforringelse. Dette har bl. a. sammenheng med at

— det har vært vanskelig å beregne den samlede kapitalen i bedriftene, dels fordi en

ikke har hatt fullgode registre for hva som er investert for alle år.

— lineær avskrivning etter anskaffelsespriser i perioder med sterk prisstigning gir ikke tilfredsstillende uttrykk for nødvendige avskrivninger for å sikre gjenanskaffelse av kapitalgjenstanden, og viser derfor heller ikke faktisk utvikling i verdifall av kapitalen.

Avskrivningssystemene er noe ulikt utformet for de forskjellige bedriftene. For de fire største bedriftene kan kort nevnes:

I Norges Statsbaner ble den siste omfattende revisjon av avskrivningsreglene foretatt i forbindelse med budsjettbehandlingen for 1965. Revisjonen bygde på en telling av alle Statsbanenes varige hjelpemidler og etter opprinnelig anskaffelsesverdi. Avskrivningsgrunnlaget omfatter den kapital som er nedlagt i anlegg, bygninger, maskiner og utstyr, men ikke i grunn, tomter og naturherligheter. Heller ikke gjerder, banelegeme og veier ble tatt med i avskrivningsgrunnlaget. Videre ble det foretatt noen endringer i bruksperiodene. Senere har det bare vært gjort mindre justeringer bl. a. ved innføring av EDB-utstyr.

Televerket fikk justert de ulike avskrivningsperiodene senest i 1977. Den alt overveiende delen av investeringene i Televerket gjøres til gjenstand for avskrivninger.

Statskraftverkene avskrivningssystem ble sist revidert i 1963. Investeringene avskrives etter annuitetsprinsippet. Som avskrivningsgrunnlag regnes den nedlagte kapitalen med fradrag av grunn, tomter og naturherligheter. Avskrivningene har således for denne ene bedriften ikke fulgt det vanlige linearitetsprinsippet.

For Postverket ble bestemmelsene revidert siste gang i 1968 da en del utgifter til materiellanskaffelse ble gitt en ny fordeling på drifts- og investeringsbudsjettet.

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

2.2 Renter

Rentebelastning av statens kapital i forretningsdriften var en sentral del av opplegget ved innføring av kapitalregnskapet i 1931.

Renten var i utgangspunktet fast, men beregnet ut fra det prinsipp at den om lag skulle tilsvare gjennomsnittrenten av den utestående statsgjelden (pr. 30. juli 1931 var gjennomsnittrenten 4,8 pst. p. a.).

Grunnlaget for renteberegningen har vært den nedlagte kapital i bedriftene slik den framkom i siste avsluttede statsregnskap, dvs. kapital pr. 31.12. to år før budsjettåret. Denne beregningsmetoden har medført at ny kapital har vært fritatt for rentebelastning i gjennomsnittlig 1½ år. Det synes å ha vært rent praktiske hensyn som førte til at beregningsgrunnlaget ble fastsatt på denne måten.

Begrunnelsen for rentebelastning var i hovedsak:

- Siden staten lånte for å finansiere forretningsdriften, burde forretningsdriften belastes rentene.
- Dersom staten ikke lånte, måtte en likevel ta i betraktning den renteinntekt/avkastning kapitalen ville ha gitt i alternativ anvendelse.

Dersom en ikke rentebelastet, ville ikke regnskapet reflektere de reelle kostnadene ved driften.

I 1938 drøftet Stortinget kapitalkostnads-spørsmålet på nytt, og gjorde da følgende vedtak om renteberegningen:

«Den rentesats som anvendes like overfor den av staten i bedriftene nedlagte kapital skal inntil videre være gjennomsnittrenten for statens lån.»

Dette vedtaket har siden vært retningsgivende for renteberegninger i forretningsdriften.

Et sentralt problem har vært spørsmålet om hvorvidt kapital som var nedlagt ut fra samfunnsmessige hensyn skulle medtas i grunnlaget for renteberegningen. Dette gjaldt særlig Norges Statsbaner, hvor en var redd for økte takster i strid med de formål banene var bygget for. Bl. a. på bakgrunn av dette ble rente- og avskrivningsspørsmålene på nytt drøftet i Stortinget i 1950.

Det ble da vedtatt at statens bedrifter bare skulle belastes renter i den utstrekning utgiftene kunne dekkes av bedriftenes overskudd i budsjetterminen. Som følge av dette ble NSB inntil videre fritatt for rentebelastning ved en tilføyelse i Bevilgningsreglementets § 6.1.

Siste gang renteberegningen ble diskutert i Stortinget var i forbindelse med revisjon av Bevilgningsreglementet i 1959, hvor Regjerin-gen bl. a. foreslo gjeninnført renteplikt for

nye investeringer i NSB. Denne drøftelse resulterte imidlertid ikke i noen endringer i de tidligere vedtatte prinsippene.

Bakgrunnen for innføringen av renter og avskrivninger i statens forretningsdrift var et ønske om å få fram i bedriftenes budsjett og regnskaper de reelle kostnadene ved å disponere kapital. Både den sterkere prisstigning og økingen i rentenivået i de senere år har medført at de eksisterende rente- og avskrivningsregler ikke lenger ivaretar et slikt kostnadshensyn. Departementet har derfor nå funnet å ville foreslå en revisjon av rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift.

3 RENTE- OG AVSKRIVNINGSPRINSIP- PENE I TELEVERKET — TELEFINAN- SIERINGSUTVALGETS UTREDNING

Ved Kgl. res. av 30. januar 1981 ble nedsatt et utvalg som skulle vurdere alternative finansieringsformer for Televerkets investeringer. Utvalget, som fikk adm. dir. Harald Henriksen som formann, avga sin innstilling til Finansdepartementet i september 1981, jfr. NOU 1981: 32. Utredningen følger som uttrykt vedlegg.

Et sentralt punkt i utvalgets innstilling er hvilke avskrivningsprinsipper som bør følges for Televerkets investeringer. Utvalget drøfter også rentebetingelsene på statens lån til Televerket. Disse drøftelsene er av generell interesse for hele den statlige forretningsdriften, og Finansdepartementet gjengir derfor nedenfor visse hovedpunkter i Utvalgets innstilling. Andre deler av utvalgets synspunkter som ikke behandles i denne proposisjonen, vil en komme tilbake til i den meldingen som skal fremmes om Televerkets situasjon og utvikling.

3.1 Telefinansieringsutvalgets vurdering av avskrivningsprinsippene i Televerket

Utvalget påpeker at avskrivningene for tiden er den dominerende egenfinansieringskilde i Televerket. Av Televerkets totale investeringer i 1980 på ca. 2,5 milliarder kroner, ble således ca. 700 mill. kroner finansiert ved avskrivninger. Resten ble i hovedsak finansiert med lån fra staten, jfr. neste avsnitt. Avskrivningsprinsippene er spesielt sentrale for en så kapitaltung bedrift som Televerket. Avskrivningene i Televerket foretas med basis i de historiske anskaffelsesprisene og etter det lineære prinsipp. De avskrivningstidene som nå gjelder for de ulike kapitalgjenstandene innebærer at den gjennomsnittlige avskrivningstiden blir ca. 18 år.

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

Utvalget fremhever at avskrivninger basert på historiske anskaffelsespriser og lineært fordelt over relativt lange avskrivningstider, i perioder med høy prisstigning og hurtig teknologisk endring ikke vil reflektere det faktiske kapitalslitet, dvs. ikke være kostnadsriktige. Slike avskrivninger vil heller ikke sikre tilstrekkelig ressurser i bedriften til gjenanskaffelse av vedkommende kapitalgjensstand.

Utvalget refererer til avskrivningsprinsippene i det svenske televerket, som er lagt opp slik at det blir tatt hensyn til inflasjonseffekten. Dette foregår ved at det i tillegg til ordinære avskrivninger basert på anskaffelsespriser, opereres med særlige tilleggsavskrivninger basert på gjenanskaffelsespriser.

Etter Utvalgets oppfatning vil det også for det norske televerket vært å foretrekke et avskrivningssystem basert på gjenanskaffelsespriser. Det påpekes imidlertid at et slikt avskrivningsprinsipp ikke blir lagt til grunn i næringslivet for øvrig. Utvalget ser det som fordelaktig å benytte samme avskrivningsprinsipper i Televerket som i næringslivet, og viser også i denne forbindelse til diskusjonen om å skille hele eller deler av Televerket ut som egne statsaksjeselskaper. Slike selskaper måtte i så fall antakelig benyttet samme avskrivningssystem som næringslivet ellers.

Det ble fra 1. januar 1982 innført et nytt avskrivningsprinsipp for næringslivet, det såkalte saldo-prinsippet. Dette innebærer at de skattemessige avskrivningene foretas med basis i den til enhver tid bokførte verdi av kapitalgjensstandene, og med faste årlige avskrivningssatser. Prinsippet medfører at avskrivningsbeløpene blir framskjøvet i tid i forhold til det lineære avskrivningsprinsippet. Denne framskyvningen reduserer iflg. Utvalget noe av ulempen ved ikke å benytte et avskrivningssystem basert på gjenanskaffelsespriser, og vil være et skritt i retning av et mer kostnadsriktig avskrivningssystem. Utvalget foreslår således overgang til saldo-prinsippet.

3.2 Telefinansieringsutvalgets vurdering av rentepriksene for statens lån

Statens samlede lån til Televerket består av summen av bevilgningene over investeringspostene fratrukket akkumulerte avskrivninger og andre investeringsinntekter. Det enkelte års nye lån til Televerket velger Utvalget å definere som differansen mellom årets investeringsbevilgninger og årets avskrivninger og evt. investeringsinntekter.

De nåværende rentepriksene innebærer at nye lån til Televerket vil være rentefrie gjen-

omsnittlig i 1½ år. Den rentesatsen som benyttes, skal videre tilsvare gjennomsnittrenten på statens utestående lån. I 1981 utgjorde denne gjennomsnittrenten 7 pst., mens statens innlånsrente for nye lån (dvs. den renten staten måtte betale på det innenlandske obligasjonsmarkedet) iflg. Utvalget i 1981 til sammenlikning lå på 11,5 pst. Utvalget viser også til at i realiteten vil lånene i Televerket i dagens situasjon være avdragsfrie.

Utvalget fremhever at denne måten å beregne rentene på tilslører de reelle kostnadene ved å drive Televerket. En slik lav prising av kapitalen kan også generelt svekke kostnadsbevisstheten i bedriften. Utvalget foreslår derfor at renteberegningen legges om slik at Televerkets driftsbudsjett belastes med de faktiske rentekostnadene.

Utvalget drøfter noe nærmere hva som skal oppfattes som de faktiske rentekostnadene. En mulighet som antydes av Utvalget er å benytte den statlige kalkulasjonsrenten, som for tiden er fastsatt til 7 pst. (realrente). Under alle omstendigheter må denne rentesatsen forutsettes å bli benyttet ved investeringsbeslutningene i Televerket. Hvilken rentesats som skal benyttes i Televerkets driftsbudsjett og som grunnlag for takstfastsettelsen, kan imidlertid etter Utvalgets oppfatning ses noe uavhengig av den statlige kalkulasjonsrenten. Utvalget foreslår at driftsbudsjettet belastes med renter tilnærmet tilsvarende de renteutgifter bedriften hadde måttet betale om den selv direkte hadde forestått opplåningen. Utvalget foreslår forøvrig også at samme rentesats legges til grunn for takstberegningene.

Konkret foreslås således at rentefritaket på 1½ år oppheves, at nye lån belastes tilsvarende den renten staten selv må betale på det innenlandske obligasjonsmarkedet, samt at den eksisterende lånemasse rentebelastes etter en 5-årig gjennomsnittsbetraktning.

I og med at Televerket i prinsippet skal være en balansebedrift (dvs. at inntektene minst skal dekke samtlige kostnader), har det nåværende renteberegningssystemet medført betydelig skjult subsidiering av bedriften. Utvalget antar at denne subsidiering kan ha sammenheng med at Televerket har vært pålagt å ta visse samfunnsmessige hensyn i sine disposisjoner, som ikke har vært bedriftsøkonomisk lønnsom, m. a. o. at subsidieringen har vært oppfattet som en slags kompensasjon for slike samfunnsmessige pålegg.

Utvalget tar ikke endelig stilling til om Televerket bør subsidieres fra statskassen for å kompensere for politisk pålagte ekstrakostnader. Dette spørsmålet må avgjøres ut fra

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

fordelingsmessige overveielser og hensynet til hensiktsmessige beskatningsformer. Under alle omstendigheter bør imidlertid eventuell subsidiering av Televerket komme åpent fram i bedriftens budsjettoppstilling, dvs. i form av et tilskudd fra staten, og ikke som nå skjules ved lavprising av kapitalen.

3.3 Innkomne høringsuttalelser

Høringsinstansene slutter seg gjennomgående til Utvalgets forslag til nytt avskrivningssystem. Styret for Televerket påpeker imidlertid behovet for en viss overgangsperiode, for at den umiddelbare økonomiske belastning på driftsbudsjettet ikke skal bli for sterk.

Synspunktene på Utvalgets forslag til nye renteberegning er noe mere nyansert. De fleste instanser slutter seg likevel til prinsippet om tilnærmet markedsrenteberegning, men enkelte instanser forutsetter omfattende overgangsordninger. Styret for Televerket forutsetter således at den nåværende renteberegning opprettholdes inntil ventelistene for telefon er avvirket. Televerksrådet mener at nåværende ordning bør opprettholdes.

Næringslivsorganisasjonene (bankforeningene, Industriforbundet, Norges Handelsstands Forbund, Rederforbundet, Skipsmæklersforbundet og Norges Forsikringsforbund) slutter seg imidlertid uten forbehold til Utvalgets forslag.

Finansdepartementets synspunkt på Utvalgets forslag vil fremgå av de etterfølgende kapitler.

4 FORSLAG TIL NYTT RENTE- OG AVSKRIVNINGSSYSTEM

4.1 Renter

4.1.1 Generelt om renteberegning ved investeringer i staten

Ved gjennomføring av statlige investeringer bør samtlige samfunnsmessige kostnads- og nyttevirksomheter tas i betraktning når beslutningen skal tas. Rentekostnadene vil ofte utgjøre en vesentlig del av kostnadssiden i investeringsanalyser. Det er derfor viktig at denne kostnadskomponenten behandles riktig og etter samme prinsipp for alle statlige virksomheter.

For å bedre beslutningsgrunnlaget for politiske myndigheter, arbeides det med å øke anvendelsen av såkalte programanalyser i staten. I den forbindelse har Finansdepartementet gitt generelle regler om størrelsen på den rentekostnad som bør legges til grunn ved vurdering av nye prosjekter (den statlige kalkula-

sjonsrenten). Denne rentesatsen har siden 1978 vært fastsatt til 7 pst. p. a. Dette er en realrente, og den forutsettes benyttet ved prosjektvurderinger innen alle deler av statens virksomheter, også innenfor forretningsdriften.

Bakgrunnen for at lønnsomheten ved alle nye investeringsprosjekter bør vurderes i relasjon til en slik kalkulasjonsrente, er at ved bruk av kapital til ett bestemt formål går samfunnet glipp av den «avkastning» eller nytte realkapitalen ville ha gitt i alternative anvendelser. Eksempelvis kan forskjellige typer byggematerialer nyttes enten til veganlegg eller et kraftanlegg. Dersom byggematerialene nyttes til veganlegget, vil det måtte gå på bekostning av kraftanlegget (ved at dette ikke kan realiseres). Den årlige nytten de alternative prosjekter ville gitt og som samfunnet dermed går glipp av, må belastes vedkommende veganlegg som en alternativ- eller rentekostnad.

Det er allment erkjent at en slik kalkulasjonsrenten må tas med for å få et fullstendig beslutningsgrunnlag ved nye investeringer i staten. Denne kalkulasjonsrenten — som skal benyttes når lønnsomheten av en investering skal beregnes og/eller når en skal vurdere flere alternative prosjekter opp mot hverandre — har et noe annet reelt innhold enn den renteutgift som faktisk skal betales av vedkommende forretningsdrift.

4.1.2 Renteplikten for forretningsdriften

Det neste spørsmål som naturlig reiser seg er om statens forretningsdrift i regnskaps- og budsjettoppstillingene bør belastes med renter, herunder eventuelt om enkelte bedrifter bør unntas fra slik renteplikt.

Når det gjelder den generelle renteplikten for forretningsdriften, bør det fortsatt være et prinsipp at driftsbudsjettene belastes med rentekostnader. Departementet vil vise til at den begrunnelse som ble gitt da renteplikten ble innført, fortsatt er like aktuell. Det må således være et riktig prinsipp at driftsbudsjettene til statens bedrifter viser de fulle kostnadene, herunder også kapitalkostnadene, ved å frembringe bedriftenes ulike produkter. Departementet vil også peke på den økte vekten en i de senere år har tillagt kapitalens produktivitet, dvs. betydningen av at kapitalen dimensjoneres i et optimalt omfang i de ulike anvendelsene. En forutsetning for å få til en slik rasjonell bruk av kapitalen, vil være at den prises i samsvar med de reelle kostnadene. Av hensyn til kostnadsbevisstheten i statens bedrifter er det derfor viktig at

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

den kapitalen som stilles til bedriftenes disposisjon renteberegnes fullt ut. I motsatt fall vil forretningsdriften motta skjulte rentesubsidier. Etter Finansdepartementets oppfatning er det viktig at de subsidiene bedriftene eventuelt ytes, skal skje åpent over statsbudsjettets utgiftsside.

Finansdepartementet vil foreslå at kapitalen i samtlige av statens bedrifter, dvs. også i NSB, renteberegnes. Renteplikten for NSB kommer en tilbake til i kap. 5.

Som påpekt av Telefinansieringsutvalget, jfr. kap. 3, medfører den nåværende måten å beregne renter på at forretningsdriften i dag belastes med langt lavere rentekostnader enn de tilsvarende renter staten må betale for nye lån på kredittmarkedet. Det kan vises til at staten i 1981 i gjennomsnitt måtte betale 11 pst. rente på 5-års obligasjonslån, mens den kapitalen som ble stilt til disposisjon for forretningsdriften i 1981 bare ble rentebelastet med 7 pst. Det rentefritaket på 1½ år som nærmest av praktiske grunner ble innført samtidig med innføringen av renteplikten i 1931—32, jfr. kap. 2, har også fått økt økonomisk betydning som følge av det stigende nominelle rentenivået og den betydelige økningen av den årlige kapitaltilførsel til bedriftene.

Finansdepartementet vil foreslå at renteberegningssystemet i statens forretningsdrift legges om slik at kapitalen prises mer i samsvar med det nåværende rentenivå på det innenlandske kredittmarkedet. En slik omlegging vil innebære at rentekostnadene i statens forretningsdrift vil samsvare bedre med de faktiske rentekostnader i annen næringsvirksomhet, og være mer i samsvar med statens rentekostnader ved innenlandske låneopptak. Omleggingen vil medføre at rentekostnadene i bedriftene bedre beregnes etter sin opprinnelige hensikt ved at rentebeløpene i bedriftenes budsjett- og regnskapsoppstillinger reflekterer de faktiske kostnadene ved å disponere kapital. Det foreslås at utformingen av den konkrete renteberegningen følger det mønsteret som er skissert av Telefinansieringsutvalget. Dette innebærer at ny kapital i bedriftene renteberegnes tilsvarende den renten staten til enhver tid må betale på det innenlandske obligasjonsmarkedet, mens eksisterende kapital renteberegnes etter en fem-årig gjennomsnittsbetraktning.

For å unngå for brå overgang til det nye beregningssystemet, vil departementet likevel foreslå en 5-årig overgangsperiode. Den konkrete utformingen av dette er nærmere beskrevet til slutt i dette avsnittet.

Departementet har også vurdert om en istedenfor å knytte renten i forretningsdriften

til obligasjonsrenten burde benytte den statlige kalkulasjonsrenten. Kalkulasjonsrenten — korrigert for prisstigningen — vil ligge betydelig over markedsrenten. At det er avvik mellom disse to rentetypene har bl. a. sammenheng med at det norske kredittmarkedet fortsatt er et delvis regulert marked. Etter en samlet vurdering er departementet kommet til at en vil følge Telefinansieringsutvalgets tilråding, dvs. knytte renten i forretningsdriften til statsobligasjonsrenten. Departementet forutsetter imidlertid at en ved investeringsanalyser i bedriftene benytter den statlige kalkulasjonsrenten, jfr. for øvrig også betraktningene i innledningen til dette kapitlet.

De nye reglene for renteberegning og de nye avskrivningsreglene (jfr. neste avsnitt) vil medføre tildels betydelige belastninger på bedriftenes driftsbudsjetter, jfr. kap. 6. For enkelte av bedriftene er det uten videre klart at de økte kostnader ikke kan dekkes inn ved tilsvarende inntektsøkninger. For disse bedriftene vil således driftsunderskuddet øke tilnærmet like mye som de økte rente- og avskrivningskostnadene. Selv om de statsfinansielle konsekvensene av omleggingen for slike bedrifter vil være ubetydelige, er det likevel riktig å få frem mest mulig reelle driftsresultater i statens virksomheter. Departementet vil i denne forbindelse også vise til omleggingen av renteberegningssystemet i statsbankene. Denne omlegging innebærer at statens lån til bankene renteberegnes etter statens innlånsrenter og slik at subsidieringen fremkommer som egen postering. Ordningen ble innført fra og med 1981.

4.1.3 Utforming av det konkrete renteberegningssystemet

Den konkrete utformingen av renteberegningssystemet, herunder overgangsperioden, foreslås lagt opp etter samme mønster som for statsbankene. Dette opplegget er presentert for Stortinget av den tidligere regjering, jfr. Revidert nasjonalbudsjett 1980 og Nasjonalbudsjettet 1981. Renteberegningen vil etter dette bli lagt opp slik:

Nye «lån» fra staten (dvs. ny rentebærende kapital) for et budsjettår beregnes ved å ta utgangspunktet i foreslåtte bruttobevilgninger til investeringsformål for vedkommende år og trekke fra samlede beregnede avskrivninger og eventuelt andre investeringsinntekter. Dette lånet anses beregningsmessig som opp tatt i sin helhet pr. 1. juli i vedkommende budsjettår. Det nye lånet fra staten får en løpetid på fem år. I denne perioden er renten fast. Av praktiske grunner settes renten

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

på dette lånet tilsvarende den renten staten har måttet betale for nye 5-års obligasjonslån to år før budsjettåret.

Denne beregningsmåten medfører altså at rentefritaket for ny kapital i bedriften på 1½ år faller bort. For Televerket foreslås likevel en spesiell overgangsordning.

Den eksisterende kapitalen i bedriftene (dvs. i statsregnskapssammenheng «statens faste rentebærende kapital», jfr. dog særlig omtale av NSB i kap. 5) deles i fem like store deler som betraktes som fem like store faste fem-års «lån» med gjenstående løpetid fra 1 til 5 år. Samtlige av disse fem like store lån foreslås frem til forfall å bli forrentet med 7,4 pst. som er den rentesatsen forretningsdriften blir forrentet etter i 1982. Disse lånene konverteres fortløpende pr. 1.7. i de enkelte år over til nye fem-års lån med den rentesats som da gjelder for nye lån. Når overgangsperioden er slutt, dvs. etter 5 år, vil hele den rentebærende kapitalen i forretningsdriften bli rentebelastet ut fra rentesatsen på statens 5-års obligasjonslån siste fem år. Dvs. låneporteføljen for bedriftene vil utgjøres av fem lån, hvorav det eldste vil forrentes tilsvarende statsobligasjonsrenten for 5 år siden, det nesteldste forrentes tilsvarende statsobligasjonsrenten for 4 år tilbake, osv.

Departementet vil foreslå at det nye renteberegningssystemet gjøres gjeldende fra 1. januar 1983.

4.2 Avskrivninger

4.2.1 Generelt om avskrivninger

Avskrivninger kan defineres som en fordeling av kostnadene ved anskaffelse av et varig driftsmiddel over den tid driftsmidlet vil være i bruk. Derved oppnås en måling av driftsresultatet hvor forbruk av varige driftsmidler inngår som en kostnadsstørrelse. En annen definisjon av avskrivninger er at de skal vise driftsmidlets verdiforringelse på grunn av slit og elde. Periodens avskrivning vil da utgjøre differansen mellom verdien av driftsmidlet slik den er ført opp i balansene ved begynnelsen og slutten av perioden.

Avskrivninger kan foretas på grunnlag av anskaffelsespris eller gjenanskaffelsespris. Ved avskrivninger av anskaffelsespris vil en slippe å foreta periodiske revurderinger av avskrivningsgrunnlaget. Denne metoden har imidlertid den svakhet at avskrivningene vil bli beregnet på grunnlag av et foreldet prisnivå, og derfor ikke vil reflektere de faktiske kostnader i dagens priser. Dette forhold vil særlig ha betydning i perioder med sterk prisstigning, og for driftsmidler med lang avskrivningstid.

Ved bruk av gjenanskaffelsespriser skal summen av avskrivningene ved utløpet av driftsmidlets levetid være tilstrekkelig til anskaffelse av et nytt driftsmiddel med samme egenskaper som det tidligere. Imidlertid vil en ved gjenanskaffelsestidspunktet ofte gå til innkjøp av et driftsmiddel som har visse teknologiske forbedringer o. l. Det vil derfor kunne være vanskelig å bestemme gjenanskaffelsesprisen på avskrivningsobjektet.

Avskrivningene kan være lineære, progressive eller degressive. Den lineære metoden innebærer at driftsmidlets anskaffelsesverdi avskrives med like store årlige beløp over den fastlagte levetid. Progressive avskrivninger vil være en konsekvens av annuitetsprinsippet. Ved bruk av saldometoden vil avskrivningsbeløpet beregnes som en fast prosent av driftsmidlets bokførte verdi. Avskrivningene får derved et degressivt forløp, ettersom avskrivningsbeløpene avtar år for år. Driftsmidlet vil etter denne metoden teoretisk aldri bli fullt avskrevet.

Ved avskrivninger etter saldometoden vil en forholdsvis stor del av anskaffelsesverdien avskrives i de første år etter anskaffelsen. Denne metoden vil derfor være bedre egnet til å møte usikkerhet m. h. t. driftsmidlets levetid og endringer i prisnivået enn den lineære metode.

Det sterke fallet i restverdi de første par årene vil som regel også samsvare bedre med utviklingen i salgsverdien ved realisering av driftsmidlet enn den restverdi som fremkommer ved bruk av lineære avskrivninger.

4.2.2 Skattelovens nye avskrivningsbestemmelser

I Ot. prp. nr. 26 (1980—81) Om lov om endringer i lov nr. 8 av 18. august 1911 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) m. v. ble det lagt opp til en omlegging av skattelovens avskrivningsbestemmelser. Systemet med lineære avskrivninger, åpnings- og tilleggsavskrivninger ble foreslått erstattet med degressive avskrivninger etter saldometoden. Dette ble vedtatt i Stortinget i 1981, jfr. Beslutn. O. nr. 56 (1980—81).

Etter de nye regler vil avskrivbare driftsmidler deles i tre grupper: 1. maskiner og utstyr, 2. bygninger og anlegg, 3. skip, borefartøy, fiske- og fangstfartøy og fly. Innen hver gruppe vil samme avskrivningssats komme til anvendelse, normalt henholdsvis 30 pst., 8 pst., og 30 pst. av bokført saldo (disse satsene er maksimalsatser). I visse tilfeller kan bygninger og anlegg avskrives etter 12 pst.

Slik systemet er utformet, vil det innebære en forenkling både for skattemyndighetene og for bedriftene, ettersom driftsmidlene kan sammenstilles i grupper med samme avskriv-

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

ningssats. Det vil dermed ikke lenger være nødvendig å identifisere hvert enkelt objekt, fordi avskrivningene skjer på grunnlag av den til enhver tid bokførte saldo for vedkommende gruppe.

I tillegg til de forenklinger denne omleggingen innebærer i forhold til de tidligere avskrivningsregler, ble det ved valg av saldo-prinsippet lagt vekt på at degressive avskrivninger etter denne metoden vil samsvare bedre med forløpet av verdiforringelsen enn lineære avskrivninger basert på historisk anskaffelsespris.

Saldoprinsippet skal legges til grunn ved beregning av bedriftenes skattbare overskudd. Siden statens forretningsdrift ikke skattlegges, er det ikke i samme grad uten videre nødvendig å ta utgangspunkt i skattelovens bestemmelser ved valg av avskrivningsprinsipp. Disse bestemmelser er likevel naturlig å ta som utgangspunkt når avskrivningssystemet skal legges opp, jfr. nedenfor.

4.2.3 Valg av avskrivningsprinsipp for statens forretningsdrift

Som redegjort for i kap. 3, fant Telefinansieringsutvalget at sterke grunner talte for å benytte et system der avskrivningene er basert på gjenanskaffelsespriser. Imidlertid fant Utvalget det hensiktsmessig at avskrivningssystemet i Televerket er i samsvar med tilsvarende prinsipper i næringslivet for øvrig, og foreslo at saldoprinsippet skal legges til grunn for Televerkets avskrivninger.

Departementet vil bemerke at avskrivninger basert på gjenanskaffelsespriser vil innebære at en vil måtte holde rede på hvert enkelt avskrivningsobjekt. Dette innebærer ikke noen forenkling i forhold til dagens system.

Etter departementets oppfatning vil følgende faktorer måtte tillegges vekt ved valg av avskrivningsprinsipp for forretningsdriften:

- et bedriftsøkonomisk mest mulig korrekt system
- et system som er enkelt å praktisere
- et system som gjør det mulig å sammenlikne forretningsdriftens virksomhet og regnskaper med annen næringsvirksomhet.

Ved vurdering av disse faktorer i sammenheng er departementet kommet til at saldoavskrivninger bør nyttes også for statens forretningsdrift. Departementet slutter seg til Telefinansieringsutvalgets syn om at en derved kommer noe nærmere et kostnadsriktig avskrivningssystem enn ved bruk av lineære avskrivninger.

En vil således tilrå at saldoprinsippet legges til grunn ved beregning av avskrivning i

forretningsdriften. Fordi kapitalgrunnlaget i bedriftene er såpass forskjellig, er det mulig at avskrivningssatsene vil måtte variere noe bedriftene imellom. Departementet vil komme tilbake til spørsmålet om valg av satser og fordeling av kapitalgjenstandene på avskrivningsklasser i de ordinære budsjettproposisjonene.

Det nye avskrivningssystemet foreslås innført fra 1. januar 1983.

Overgangen til nytt system vil for enkelte kapitalkrevende bedrifter medføre relativt betydelig belastning på driftsbudsjettet. For å gi bedriftene en rimelig tid til å tilpasse seg de økte utgifter, legges til grunn en overgangsordning på 5 år. Ordningen utformes slik at det bare er investeringer foretatt etter innføringen av systemet som avskrives etter saldometoden, mens den eksisterende kapitalen avskrives etter eksisterende ordning. Etter 5 år avskrives all kapital etter saldometoden. Av praktiske grunner beregnes avskrivningsgrunnlaget med utgangspunkt i nedlagt kapital pr. 31.12. året før budsjettåret.

Fra og med budsjettåret 1988 vil således all kapital etter dette bli avskrevet etter saldometoden.

5 RENTE- OG AVSKRIVNINGSSYSTEMET I NORGES STATSBANER

Rente- og avskrivningene i NSB kan naturlig behandles i tre forskjellige sammenhenger:

1. I *a n a l y s e s a m m e n h e n g*, dvs. hvilke rente- og avskrivningsregler som skal benyttes ved vurderingen av nye investeringer i bedriften.

I kap. 4 ble det fremholdt at beslutningen om nye investeringer generelt for alle statlige virksomheter burde baseres på en oppstilling av samtlige nytte- og kostnads-elementer. Dette innebærer at også de fulle rente- og avskrivningskostnadene må innarbeides i beslutningsgrunnlaget. Det ble videre påpekt at ved lønnsomhetsberegninger burde den statlige kalkulasjonsrenten benyttes. Investeringer i NSB kommer i så måte ikke i noen annen stilling enn andre investeringer i staten. Departementet vil fremheve at i *a n a l y s e s a m m e n h e n g* må nye investeringer i NSB rente- og avskrivningsberegnes i samsvar med de fulle realøkonomiske kostnadene ved å disponere kapitalen.

2. I *t a k s t s a m m e n h e n g*, dvs. hvilke renter og avskrivninger som bør danne utgangspunktet for inntektsfastsettelsen i NSB.

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

Ved vurdering av hvilke rente- og avskrivningskostnader som bør forutsettes dekket ved takstinntektene, er en bl. a. henvist til å ta hensyn til NSB's konkurransesituasjon. Ved denne vurdering må det legges vekt på myndighetenes ønske om å tilgodese kollektivtrafikken og behovet for å sikre en samfunnsøkonomisk fornuftig fordeling av transportoppgavene mellom NSB og andre transportmidler. I meldingen om jernbanens virksomhet som vil bli fremmet for Stortinget om kort tid, vil Regjeringen legge opp til en drøftelse av takstprinsippene for NSB. En vil derfor ikke nå gå nærmere inn på dette spørsmålet.

3. I regnskaps- og budsjettssammenheng, dvs. hvilke rente- og avskrivningsregler som bør benyttes i NSB's regnskaps- og budsjettoppstillinger.

Hvordan rente- og avskrivningskostnadene skal behandles i regnskaps- og budsjettssammenheng kan ses uavhengig av de to øvrige betraktningssmåtene. Som det forøvrig fremgår av kap. 4, er det behandlingen av rente- og avskrivningene i forretningsdriftens regnskaps- og budsjettoppstillinger som er av sentral interesse i denne proposisjonen. De betraktninger som gjøres i det følgende må ses ut fra denne synsvinkel.

Styret for NSB har frarådd innføring av renteplikt i regnskaps- og budsjettssammenheng. Styret har bl. a. fremholdt at slik renteplikt vil blåse opp tilskuddsbehovet, og gjøre det vanskeligere å etablere realiserbare økonomiske målsettinger for bedriften.

Departementet har vurdert flere alternativer for rente- og avskrivningsberegninger i budsjettoppstillingene til NSB:

- Opprettholde nåværende system, som bl. a. innebærer at investeringene unntas fra renteberegning, jfr. Styrets tilråding.
- Belaste driftsbudsjettet med de samme rente- og avskrivningskostnader som forutsettes lagt til grunn ved utforming av takstene, jfr. foran.
- Bare ta med renter og avskrivninger på nye investeringer i NSB (dvs. investeringer foretatt etter et bestemt tidspunkt), jfr. forslaget i 1959 om et slikt beregningsprinsipp.
- Behandle rentene og avskrivningene i NSB likt med annen statlig forretningsdrift, dvs.

at all nedlagt kapital i NSB rente- og avskrivningsberegnes.

Etter en samlet vurdering er en kommet til at en vil foreslå at sistnevnte alternativ legges til grunn, dvs. at hele den nedlagte kapitalen gjøres til gjenstand for rente- og avskrivningsberegninger. Departementet har lagt vesentlig vekt på at dette standpunkt muliggjør et enhetlig rente- og avskrivningsprinsipp for hele forretningsdriften. Det foreligger ikke tilstrekkelig grunn til å behandle NSB annerledes enn alle andre virksomheter.

For samfunnet er det dessuten viktig at en også for NSB får frem de faktiske løpende kostnadene ved å disponere kapitalen i regnskaps- og budsjettoppstillingene, jfr. drøftelsene av dette i kap. 4.

Departementet vil understreke at dette nye beregningsprinsipp ikke forutsettes å få konsekvenser for takstpolitikken i NSB. Avgjørende er derimot å unngå en kamuflering av de reelle kostnader i NSB ved at en får en budsjettoppstilling som gir et mer korrekt økonomisk bilde av NSB's virksomhet.

I budsjettproposisjonen for 1983 vil en komme tilbake til den konkrete utformingen av de nye rente- og avskrivningsreglene. Selve beregningsprinsippene forutsettes å følge det opplegg som er beskrevet i kap. 4.

Et spesielt problem er at en delvis mangler tilfredsstillende oversikt over de eldste delene av den nedlagte kapitalen i NSB. Det kan bl. a. derfor være hensiktsmessig å sanere deler av denne i forbindelse med omleggingen til de nye beregningsprinsippene, jfr. kap. 6.

6 ØKONOMISKE KONSEKVENSER AV ENDRINGENE

De fire største bedriftene innen forretningsdriften i kapitalkostnadssammenheng er Postverket, Televerket, Statskraftverkene og NSB. Nedenfor angis hvilke virkninger de foreslåtte endringene vil få på disse bedriftenes driftsresultater. For den øvrige forretningsdriften antas endringene å få mindre betydning. En vil foreta en gjennomgang av disse bedriftene som del av arbeidet med 1983-budsjettet med sikte på en innpassing av de foreslåtte endringer. Det understrekes at beregningene er foreløpige, og at en i budsjettproposisjonene vil komme tilbake med mer eksakte tall for alle bedriftene.

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

Tabell

Virkning av overgang til nytt kapitalsystem¹⁾

		1983	1984	1985	1986
Statsbanene					
Gjeldende ordning	avskrivning	202	217	231	247
	renter	13	13	14	15
Nytt opplegg	avskrivning	271	331	387	437
	renter	703	803	938	1 072
Nettovirkning Statsbanene		759 ²⁾	904 ²⁾	1 080 ²⁾	1 247 ²⁾
Postverket					
Gjeldende ordning	avskrivning	34	46	53	64
	renter	44	49	50	50
Nytt opplegg	avskrivning	53	63	71	75
	renter	50	53	57	62
Nettovirkning Postverket		25	21	25	23
Televerket					
Gjeldende ordning	avskrivning	1 097	1 244	1 403	1 566
	renter	970	1 091	1 217	1 337
Nytt opplegg	avskrivning	1 378	1 622	1 842	2 049
	renter	970	1 277	1 647	2 000
Nettovirkning Televerket		281	564	869	1 146
Statskraftverkene					
Gjeldende ordning	avskrivning	458	486	534	618
	renter	1 083	1 118	1 174	1 481
Nytt opplegg	avskrivning	492	569	696	1 141
	renter	1 081	1 163	1 348	2 060
Nettovirkning Statskraftverkene		32	128	336	1 102

¹⁾ Faste 1983-priser. Statskraftverkene i faste 1982-priser. Mill. kroner.

²⁾ Før sanering av kapitalen.

For statsbanene blir virkningene betydelige, noe som i første rekke skyldes at denne bedriften ikke har vært rentebelastet siden 1950. En tar imidlertid sikte på å sanere deler av kapitalen, bl. a. nedlagte banestrekninger, slik at nettovirkningen da vil bli tildels betydelig lavere enn det som fremgår av tabellen. En vil grovt anslå at ca. halvparten av kapitalen vil bli foreslått sanert, dvs. kostnadsbelastningen i tabellen blir tilsvarende redusert. Som nevnt tidligere må de økte utgifter stort sett ses uavhengig av den takstpolitikk NSB vil følge. Saneringen kommer en tilbake til i budsjettproposisjonen for 1983.

For Postverket utgjør nettovirkningen av forslaget et helt ubetydelig beløp i forhold til driftsutgiftene på nesten 4 milliarder kroner, og skaper ingen spesielle problemer.

Samlet representerer det foreslåtte system betydelige økninger i Televerkets kapitalutgifter. Finansdepartementet vil legge vesentlig vekt på at Televerket fortsatt opprettholdes som en balansebedrift, dvs. at driftsinntektene dekker både drifts- og kapitalkostnadene. For å avdempe de takstmessige konsekvenser av omleggingen, og ut fra det betydelige finansieringsbehovet Televerket vil få i forbindelse med innføringen av ny teknologi, vil departementet spesielt for Televerket foreslå at rentefritaket på 1½ år avtrappes over en 3-årsperiode. Den nærmere behandling av dette vil en komme tilbake til i budsjettproposisjonen for 1983. I tallanslagene i tabellen er lagt til grunn at rentefritaket opprettholdes i 1983, settes til 1 år i 1984 og ½ år i 1985. En vil i løpet av denne 3-årsperioden ta sikte på å få utredet omfanget av de samfunnsmessige pålegg og spørs-

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

målet om en eventuell kompensasjon, jfr. kap. 3.2.

Departementet vil forøvrig vise til at de relativt store økingene i teletakstene fra 1. januar 1982 medfører relativt store overskudd i Televerket i perioden 1982—86. Departementet vil forutsette at en i en viss utstrekning trekker på dette overskuddet for å delfinansiere de økte kapitalkostnadene.

Med disse forutsetninger vil de økte kapitalkostnadene i Televerket kunne håndteres innenfor rammen av akseptable takstøkinger.

I forhold til den samlede kapital i **S t a t s - k r a f t v e r k e n e** er virkningene for driftsresultatet de første 2—3 årene ikke spesielt store, men med en betydelig øking fra 1985 til 1986. I tillegg til nettovirkningen på driftsresultatet vil kostnadsanslagene for pågående og nye anlegg bli hevet. Regjeringen kommer tilbake til dette og til statskraftprisene i budsjettforslaget for 1983.

7 OPPHEVELSE AV STIKKORDET «OVERSLAGSBEVILGNING», JFR. BEVILGNINGSREGLEMENTS § 7a

Stortingets bevilgningsreglement § 7 stadfester prinsippet om at det ikke er adgang til å overskride bevilgningene i budsjettet. Prinsippet er for så vidt en naturlig konsekvens av at bevilgningsmyndigheten ligger til Stortinget.

Den samme bestemmelsen i bevilgningsreglementet hjemler imidlertid visse unntak fra regelen, hvorav et av unntakene er av mer prinsipiell karakter. Det gjelder pkt. a) i § 7, som åpner for overskridelse der hvor stikkordet «overslagsbevilgning» er knyttet til budsjettposten. Om anvendelsen av dette stikkord, uttaler pkt. a):

«Overslagsbevilgning». Stikkordet kan tilføyes ved utgiftsbevilgninger som bygger på foreløpige kalkyler, og som om nødvendig må kunne overskrides.»

Stikkordet «overslagsbevilgning» har vært med i bevilgningsreglementet siden reglementet ble vedtatt i 1928. Senere praksis har gått ut på å nytte stikkordet hvor utgiftene iallfall på kort sikt, har vært bundet ved lovvedtak, plenarvedtak eller forskrifter. Med unntak for visse deler av statens forretningsdrift, jfr. nedenfor, anvendes «overslagsbevilgning» utelukkende på overføringsbevilgninger og lånetransaksjoner, ganske særlig for tilskudd/stønader til personer, bedrifter og kommuner, hvor tildelingen skjer etter et fastlagt regelverk.

Betydningen av unntaket i pkt. a) beror på omfanget av overføringsbevilgningene i budsjettet og hvor restriktivt man praktiserer bruken av stikkordet.

Overslagsbevilgningene har imidlertid etter hvert fått et meget stort omfang. I statsbudsjettet for 1982 beløper således overslagsbevilgninger knyttet til tilskudd seg til ca. 21 milliarder kroner, eller ca. 17 pst. av hele statsbudsjettet. Dersom overslagsbevilgninger i forbindelse med renter og avdrag på statslån og statens forretningsdrift tas med, blir tallet ca. 50 milliarder kroner. Overslagsbevilgninger i tilknytning til overføringsordningen på trygdebudsjettet utgjør i 1982 ca. 34 milliarder kroner, eller ca. 70 pst. av trygdebudsjettet.

Det kan reises flere innvendinger mot adgangen til automatiske overskridelser. Overslagsbevilgningenes formelle særstilling kan lede til den oppfatning at disse bevilgninger også reelt sett, inntar en spesiell plass i budsjettet og i noen grad er unntatt fra de finansielle vurderinger som ellers gjelder for budsjettet. Bevisstheten om den automatiske adgangen til overskridelse, vil lett svekke grundigheten i utarbeidelsen av kalkyler og budsjettforslag. Innføringen av systemet med forhåndsbestemte utgiftsrammer for fagdepartementenes budsjettforslag til Finansdepartementet (råbudsjettet) vil også kunne trekke i retning av undervurdering av utgiftene, idet frigjorte midler kan anvendes av fagdepartementene andre steder innenfor utgiftsrammen. Stikkordet «overslagsbevilgning» brukes dessuten i stor utstrekning på overføringer hvor departementet eller underordnet etat har forskriftsmyndighet og ved nye eller endrede forskrifter kan påvirke utgiftene i terminen. Det er grunn til å tro at selve stikkordet «overslagsbevilgning» har ledet til den misforståelse at adgang til forskriftsendringer foreligger, også der hvor konsekvensen er merutgifter. Ofte kan det være vanskelig å avgjøre om, og i tilfelle i hvilke omfang, nye forskrifter medfører økte utgifter. Denne usikkerhet og overskridelsesadgangen vil kunne svekke aktpågivenheten.

Opphevelse av ordningen med overslagsbevilgninger vil neppe bety noen vesentlig merbelastning på Stortinget i form av proposisjoner om tilleggsbevilgninger. Også i dag følges nemlig den praksis at det fremmes proposisjon til Stortinget om tilleggsbevilgning ved større overskridelser av overslagsbevilgninger. Mindre overskridelser vil kunne godtas av Kongen eller Finansdepartementet, jfr. bevilgningsreglementets § 11.

Statsbanene, Postverket, Televerket og Statskraftverkene har i budsjettet knyttet stikkordet «overslagsbevilgning» til driftsutgiftene innenfor post 24 Driftsresultat. Dette bekrefter bedriftenes adgang til å overskride

Om endringer i rente- og avskrivningsprinsippene i statens forretningsdrift
og endringer i bevilgningsreglementet

det oppførte beløp for driftsutgiftene dersom overskridelsen motsvares av økte driftsinntekter og/eller trekk på reguleringsfond, slik at det bevilgede driftsresultat ikke svekkes. Samme adgang ville de imidlertid hatt uten bruk av stikkordet «overslagsbevilgning». De øvrige forretningsdrifter i statsbudsjettet har ikke knyttet stikkordet «overslagsbevilgning» til sine driftsutgifter. Det har likevel aldri vært tvil om at også disse bedrifter har adgang til å overskride det oppførte beløp til driftsutgifter innenfor rammen av bevilget driftsresultat. En forutsetter derfor at opphevelse av ordningen med overslagsbevilgning ikke vil

endre de fullmakter Statsbanene, Postverket, Televerket og Statskraftverkene har til å overskride driftsutgiftene innenfor rammen av det bevilgede driftsresultat.

Finans- og tolldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om endringer i rente- og avskrivningsbestemmelsene for statens forretningsdrift og endringer i bevilgningsreglementet.

Vi OLAV, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å gjøre følgende vedtak:

I.

Det innføres nye rente- og avskrivningsbestemmelser for statens forretningsdrift i samsvar med retningslinjer i vedlagt proposisjon. Adgangen til å benytte overslagsbevilgninger i statsbudsjettet oppheves.

II.

I bevilgningsreglementet av 19. november 1959 gjøres følgende endringer:
§ 6 skal lyde:

Ved siden av driftsutgiftene ved statens forretninger tas med avskrivning på kapitalen og renter av statens kapital.

Dersom driftsoverskott skal kunne legges til forretningens egne fond eller driftsunderskott skal kunne dekkes av egne fond, føres avsetningen eller tilbakeføringen opp i budsjettet ved siden av forretningens driftsutgifter.

Driftsinntektene for statens forretninger føres opp i utgiftsavsnittet og fratrekkes driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle fondsavsetninger, slik at bare netto driftsresultat for hver forretning blir tatt med ved oppsummeringen av budsjettets utgiftsside.

§ 7 skal lyde:

Det er som regel ikke adgang til å overskride et bevilget utgiftsbeløp eller til å overføre det til en annen budsjett-termin eller til en annen budsjettpost i samme termin hvis det ikke er bestemt i budsjettvedtaket. Dette gjøres ved stikkord som føyes til vedkommende kapittel eller budsjettpost. Disse stikkord er:

- a) «Kan overføres». Stikkordet kan tilføyes ved bygge-, anleggs- og materiellbevilgninger som skal kunne brukes også i de to følgende budsjett-terminer. Videre overføring kan ikke finne sted.
- b) «Kan nyttes under». Stikkordet (med tilføyelse av nummeret på vedkommende kapittel og post) kan brukes ved utgiftsbevilgninger hvor en innsparing skal kunne nyttes under andre utgiftskapitler i budsjettet for samme termin.

III.

De nye bestemmelser trer i kraft fra 1. januar 1983.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet ligger ved i avtrykk.

